

УДК 633.812

БІОЛОГІЯ ТА УМОВИ РОСТУ ШАВЛІЇ ЛІКАРСЬКОЇ**Федорчук М. І.**, д-р с.-г. наук, професор**Коваленко О. А.**, канд. с.-г. наук, доцент**Остапенко О. Д.**, студентка групи А 4/1*Миколаївський національний аграрний університет*

На сьогоднішній день у сучасній медицині все більше поширюється попит використання лікарських препаратів, які виготовляються саме на основі рослинної сировини. Потреба України у виробництві ліків з природних продуктів на даний момент складає лише 30%, а в більш розвинутих країнах близько 50% [1].

Шавлія лікарська є найпоширенішою лікарською рослиною, яку вирощують для отримання листової маси. Культивувати шавлію можна лише в південній частині степової зони України, оскільки значна частина угідь лікарських рослин у лісостепових районах України радіоактивно забруднена. Тому останнім часом піднімається питання з удосконалення технології вирощування шавлії лікарської в умовах півдня України, де на зрошуваних землях можна одержувати більш високий урожай [1].

Одним з найбільш перспективних шляхів визначення потенційних і пристосувальних можливостей видів рослин є дослідження їх онтогенезу [2]. Потреба у воді для шавлії лікарської на окремих етапах органогенезу різна. Встановлено, що на першому етапі розвитку вона витрачає 20-25% вологи від загальної суми водоспоживання. В другому періоді, при посиленому рості вегетативної маси (листок + стебло + корінь) витрати води складають 34-45%. На третьому етапі вегетації (цвітіння-дозрівання насіння) водоспоживання становить 15-17% від загальної кількості спожитої води. Отже, рослини мають бути повністю забезпечені необхідною кількістю вологи протягом усієї вегетації, особливо під час інтенсивного росту вегетативної маси та в період цвітіння.

В період наростання вегетативної маси найбільш оптимальною є температура 18-20°C, а в період цвітіння і дозрівання насіння - 23-25°C. Слід зауважити, що в передгірській зоні АР Крим та Ялті (ЦНБС) строки проходження основних фаз вегетації відбувається в більш короткі терміни, ніж в Миколаївській області.

Але в цілому ґрунтово-кліматичні умови півдня України є сприятливими для росту й розвитку шавлії лікарської і отримання високоякісної фітосировини.

Вивчення біологічних особливостей культури дозволяє накопичити нові знання і зробити нові теоретичні узагальнення в галузі інтродукції, а також визначити можливі шляхи еволюції рослин.

Література

1. Федорчук М. І. Теоретичне і практичне обґрунтування технології вирощування шавлії лікарської в умовах зрошення на півдні України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. с.-г. наук : спец. 06.01.09 – рослинництво / Федорчук Михайло Іванович.– Херсон, 2008. – 40 с.
2. Лихолат Ю.В. Конспект лекцій із курсу «Фізіологія адаптації рослин» [Текст] / Ю.В. Лихолат. – Д.: РВВ ДНУ, 2013. – 32 с.